

Programma “Latvijas skolas soma” kļuvusi par būtisku kultūras un izglītības nozaru sastāvdaļu

Publicēts: 02.06.2021.

Ministrijas jaunumi

Latvijas Republikas simtgade

Kultūrizglītības programma “Latvijas skolas soma” trīs mācību gadus nodrošinājusivalsts apmaksātu iespēju regulāri ikvienam skolēnam iepazīt Latvijas kultūras vērtības un laikmetīgās izpausmes, kļūstot par būtisku mācību procesa sastāvdaļu un veicinot jaunu kultūras norišu rašanos. Programmas ieguvumus un nepieciešamību to turpināt uzsver gan izglītības nozares pārstāvji, gan kultūras jomas profesionāļi.

☞ Programmas “Latvijas skolas soma” īstenošana Latvijas izglītības iestādēs sākās 2018. gada rudenī. Kultūras ministrs Nauris Puntulis: ““Latvijas skolas soma” ir viena no lielākajām Latvijas valsts simtgades iniciatīvām, kuras rezultātā izveidota kultūrizglītības programma – vērtīgs ieguldījums paaudzē, kas veido Latvijas nākamo gadsimtu. Programma “Latvijas skolas soma” atšķiras no īstermiņa un kampanjveida projektiem, jo tā, esot mācību procesa sastāvdaļa, veido ieradumu sistemātiski pieredzēt kultūru un atrast veidus, kā izmantot iegūto pieredzi savai personīgajai, profesionālajai un pilsoniskajai izaugsmei.”

Programma “Latvijas skolas soma” veidota kā iekļaujoša, sociālās atstumtības riskus un diskrimināciju mazinoša programma, kas katru gadu ikvienam no vairāk nekā 200 000 Latvijas skolēniem, neskatoties uz sekmēm un izcilību mācībās, finansiālajām iespējām un citiem aspektiem, nodrošina iespēju pieredzēt kultūras notikumus. 2016. gadā veiktais Latvijas Kultūras akadēmijas pētījums liecināja, ka kultūras norišu pieejamību skolēniem ierobežoja biļešu cenas, transporta izmaksas un pieejamība, attālums līdz norises vietai un ģimenes finansiālie resursi. Ar programmu “Latvijas skolas soma” šīs barjeras ir nojauktas. Iespēja pieredzēt Latvijas kultūras vērtības un laikmetīgās izpausmes rada bērnos un jauniešos piederības sajūtu un lepnumu par savu valsti.

☞ “Tā nav programma, kas atlasa dalībniekus pēc kādas pazīmes. Tā ir valsts sniegta iespēja pieredzēt kultūras norises visiem kopā un tad sarunāties vai paklusēt, smieties vai raudāt, iedvesmoties un darīt – ko nu cilvēki dara pēc satikšanās ar kultūru,” pauž programmas “Latvijas skolas soma” vadītāja Aija Tūna.

Programmas komanda regulāri monitorē tās gaitu. Šā mācību gada otrajā semestrī veiktas divas aptaujas, lai noskaidrotu pašvaldībās strādājošo programmas koordinātoru un kultūras norišu veidotāju viedokli par gūto pieredzi, tostarp par pāreju uz digitālajām norisēm.

Programmas koordinātoru skatījumā galvenais ieguvums (92,5%) ir kultūras norišu pieejamības un daudzveidības palielināšanās bērniem un jauniešiem. Koordinātori kā ieguvumus apstiprina arī to, ka ir palielinājušās skolēnu zināšanas un izpratne par kultūru (77,6%) un ir mazināti sociālās atstumtības riski (72,9%), kā arī skolās ir dažādojušās izmantotās mācību metodes (piemēram, mācīšanās ārpus klases u. c.), to apstiprina 69,2% respondentu.

☞ “Vēlos uzsvērt, ka programma “Latvijas skolas soma” ir veiksmīgi iekļāvusies jaunajā izglītības saturā, kura būtisks akcents ir – izglītība nav iegūstama, tikai mierīgi sēžot solā un klausoties skolotājā. Matemātiku var mācīties arī dabā, vēsturi – teātrī, mūziku apgūt, apmeklējot koncertu vai operas izrādi,” uzsver Izglītības kvalitātes valsts dienesta (IKVD) vadītāja Inita Juhņēviča.

☞ “Lai jēgpilni izmantotu “Latvijas skolas somas” piedāvājumu, esam sapratuši un novērtējuši vairākas *ietas*. Pirmkārt, pedagogiem ir svarīgi apzināties, ka “Latvijas skolas soma” ir instrumentārijs, ko lieliski var integrēt mācību procesā, jo ārpus ierastās skolas vides un metodēm plašais pasākumu klāsts skolēniem piedāvā pēctecību kultūras lietpratībai,” pauž Rīgas Kultūru vidusskolas direktora vietniece izglītības jomā Inese Pitkeviča.

☞ “Kultūras norišu iekļaušana mācību procesā to bagātina, veicina mūsdienīgu pieeju. Kultūras pieredze rada inovatīvu domāšanu, radošu problēmu risināšanu un elastību izglītības procesā un dzīvē kopumā. To apliecināja *Covid-19* pandēmijas radīto ierobežojumu laiks, kad radās jauni, inovatīvi risinājumi, lai abas puses – skolēni un kultūras profesionāļi – satiktos. Teātru aizkulises, muzeju dārgumu lādes, mūziķu mēģinājumu telpas un ierakstu studijas atvērās skatītājiem un klausītājiem, veidojot ciešāku savstarpējo sapratni,” uzsver Aija Tūna.

 [Programmas “Latvijas skolas soma” vadītājas Aijas Tūnas prezentācija preses konferencē](#)

Pāreju uz digitālo formātu pozitīvi vērtē 76% aptaujāto programmas koordinātoru reģionos, arī kultūras pakalpojumu sniedzēji to saredz kā jaunas, radošas formas meklējumu iespēju. Gan kultūras organizāciju pārstāvji, gan pedagogi pauž viedokli, ka digitālās norises ieņems paliekošu vietu skolu mācību procesā.

☞ “Jauniešu auditorija teātrim tiešsaistē ir visērtākā – tāpat kā visam citam digitālajā vidē. Jaunieši tiešsaistes izrādes neuztver tikai kā teātra pārņemšanu datora ekrānā, bet spēj analizēt arī izmantoto formu un tehniskos risinājumus. Protams, arī teātrim un māksliniekiem bija svarīgi ļauties izaicinājumam un meklēt šādas radošas formas, kur digitālās iespējas kļūst par ieguvumu un izrādes forma – arī par tās saturu,” stāsta Ģertrūdes ielas teātra publiskās informācijas un pasākumu koordinatore Eva Škenderska.

Aptaujā noskaidroti arī kultūras pakalpojumu sniedzēju galvenie ieguvumi, darbojoties šajā programmā. 73,5% respondentu

uzskata, ka programma "Latvijas skolas soma" ir veicinājusi jaunu un inovatīvu norišu radišanu bērniem un jauniešiem, 63,3% atzīst, ka ir palielinājusies pieejamā mērķauditorija, savukārt vienlīdz liela grupa – 56,1% – uzskata, ka ir palielinājies kultūras norišu pieprasījums un skolēnu zināšanas un izpratne par kultūras norišu daudzveidību.

Domājot par to, kā programma ietekmējusi kultūras norišu pieejamību bērniem un jauniešiem, pakalpojuma sniedzēji 67,3% gadījumu uzskata, ka ir pieaudzis apmeklēto norišu skaits, kā arī to daudzveidība (58,2%). Savukārt 52% atzīmē, ka skolēniem ir iespēja iepazīt kultūras norises ārpus savas dzīvesvietas, citās Latvijas vietās, un 45,9% uzskata, ka skolēniem programmas ietvaros pieejamas kvalitatīvākas norises.

☞ "Šajā semestrī mūs ir sasniegušas skolas, kuras klātienē nebija pie mums viesojušās. Liepājas un apkārtnes skolas labi pazīstam un vienmēr priecājamies satikt, bet, kad mums nodarbības sāka pieteikt, piemēram, Pļaviņu, Smiltenes un Daugavpils novadu skolas, izdrukājām Latvijas novadu karti un kā mazus svētkus ar azartu iekrāsojām katru jauno novadu un skolu. Galvenais prieks un secinājums ir tas, ka nodarbībās tapušajos bērnu darbos izpaužas gan atjautīgums, gan radošā izdoma, kuru, kā esam secinājuši, neietekmē nekādi ierobežojumi," par digitālo norišu priekšrocībām stāsta Liepājas muzeja muzejpedagoģe Anna Paula Gruzdiņa.

Visbiežāk apmeklētās kultūras norises 2020. gadā gan izbraukumā, gan uz vietas skolā, gan attālināti bija saistītas ar teātri (91,6%), tad seko mūzika (88,8%), kino (77,6%) un muzeji, arhīvi/atmiņu institūcijas (76,6%). Mazāk šobrīd izmantotas dejas (23,4%), cirka (5,6%), vizuālās mākslas (29%), arhitektūras (21,5%), dizaina (18,7%) un literatūras un grāmatniecības (28%) nozares piedāvātās kultūras norises, taču tas skaidrojams ar ierobežoto piedāvājumu; priecē fakts, ka pēdējā laikā arī šajās nozarēs ir tapuši jauni, ļoti kvalitatīvi un interesanti piedāvājumi skolēniem, kurus skolas labprāt izmanto.

Programma trīs gadu pastāvēšanas laikā ir augusi un attīstījusies, un ieņēmusi svarīgu lomu ikkatra Latvijas skolēna zināšanu apgūvē. 2020. gadā IKVD akreditācijas eksperti novērtējuši ap 1600 izglītības programmu kvalitāti, un 90% ekspertu ziņojumu akcentēts programmas "Latvijas skolas soma" devums un pozitīvā ietekme uz izglītības kvalitāti. Nepieciešamību turpināt programmas darbību apstiprina arī 98,1% Latvijas reģionu koordinātoru aptaujas respondentu un 95,9% no aptaujātajiem kultūras nozares profesionāļiem.

Programmas "Latvijas skolas soma" mērķis ir nodrošināt iespēju skolēniem vismaz reizi katrā mācību semestrī iepazīt Latviju mākslas un kultūras norisēs (mūzikā, teātrī, dejā, cirkā, vizuālajā mākslā, kino, arhitektūrā, dizainā, materiālajā un nemateriālajā kultūras mantojumā, literatūrā un grāmatniecībā), sasaistot tās ar mācību un audzināšanas darbu. Programma aptver visas izglītības iestādes, kas klātienē īsteno pamata un vidējās vispārējās un profesionālās, t. sk., speciālās izglītības programmas, tā nodrošinot bērniem un jauniešiem līdztiesību pieejamībā kultūras norisēm.

Plašāk par programmu "Latvijas skolas soma":

lv100.lv

www.facebook.com

www.instagram.com

[Valsts sekretāre >](#)

[Valsts sekretāres vietniece Latvijas valsts simtgades jautājumos >](#)

[Latvijas valsts simtgades birojs](#)

Inga Bika

Latvijas valsts simtgades biroja sabiedrisko attiecību speciāliste-mājas lapas
redaktore

 [+371 67330320](tel:+37167330320)

<https://www.km.gov.lv/lv/jaunums/programma-latvijas-skolas-soma-kluvusi-par-butisku-kulturas-un-izglitibas-nozaru-sastavdalu>